

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

**наукової конференції професорсько-викладацького складу
Полтавського державного аграрного університету
за підсумками науково-практичних досліджень в 2023 році**

14-15 травня 2024 року

Полтава

Редакційна колегія:

Олег Горб, проректор з науково-педагогічної, наукової роботи, доцент;

Петраш О. В., доцент кафедри механічної та електричної інженерії, доцент;

Яснолоб І. О., доцент кафедри підприємництва і права, доцент;

Олександр Безкровний, декан факультету обліку та фінансів, доцент;

Олександра Біловод, декан інженерно-технологічного факультету, доцент;

Дмитро Дячков, директор навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій, професор

Сергій Кулинич, декан факультету ветеринарної медицини, професор

Микола Маренич, директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, професор

Анатолій Шостя, декан факультету технологій тваринництва та продовольства, старший науковий співробітник

Світлана Козина, завідувач інформаційно-консультаційного центру міжнародного методичного забезпечення

Віктор Радочін, начальник редакційно-видавничого відділу

Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за підсумками науково-практичних досліджень в 2023 році (м. Полтава, 14-15 травня 2024 року). – Полтава: РВВ ПДАУ, 2024. – 193 с.

підприємства аграрної сфери зможуть на перспективу забезпечити ефективність виробництва, конкурентоспроможність виробленої продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках та здійснити оперативну адаптацію об'єднаних кооперативних підприємств в нинішніх складних фінансово-економічних умовах. Формування та розвиток сільськогосподарських кооперативів характеризується певною стабільністю, високим рівнем конкурентоспроможності продукції, виробленої кооперативним сектором.

Перспективним напрямом подальших досліджень є побудова нових форм кооперації, внутрішнього економічного механізму методів управління та системного використання ресурсів у відновленні кооперативного руху, а також розробка внутрішнього регуляторного економічного механізму розвитку та управління кооперацією з урахуванням світового досвіду.

Список використаних джерел:

1. Бородаєвський С. В. Історія кооперації / С. В. Бородаєвський. Прага: Український громадський вид-ий фонд, 1925. 445 с.
2. Гелей С. Д. Теорія та історія кооперації: підруч. / С. Д. Гелей, Р. Я. Пастушенко//К.: Знання, 2006. 513 с.
3. Зіновчук В. В. Організаційні основи с/г кооперативу. Київ, 2001. 380 с.
4. Томілін О.О. Організація господарської діяльності підприємства: монографія. Полтава: "Оріяна", 2009. 176 с.
URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1567>
5. Томілін О.О., Тютюнник Ю.М., Бражник Л.В., Дроботя Я.А. Фінансово-економічний словник – довідник / за наук. ред. проф. О.О. Томіліна / Полтава: ПДАУ. 2023. 108 с. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/15028>
6. Ульянченко О.В., Томілін О.О., Бухало О.В., Коломієць С.А. Розвиток кооперативних відносин в овочепереробному підкомплексі // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія "Економічні науки": зб. наук. пр. / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків: ХНАУ, 2019. № 2. С. 3–12.
URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/6581>
7. Шепіцен А. О. Стратегія диверсифікації як основа формування конкурентоспроможності аграрної продукції. Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2003. № 3. С. 256–259.

УДК 336.71

*Ю. М. Тютюнник, к. е. н., доцент
Полтавський державний аграрний університет*

СТРУКТУРНО-ДИНАМІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АКТИВІВ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Активи банку – це напрями розміщення та використання ресурсів банку для отримання прибутку при раціональному розподілі ризиків по окремих видах операцій та для підтримки ліквідності банку. Сутність активів банківських установ обумовлюється їхньою роллю в економіці як фінансових посередників, що акумулюють тимчасово вільні кошти суб'єктів господарської діяльності та населення і розміщують їх на умовах повернення, строковості й платності [1].

На початок 2024 р. в Україні функціонувало 63 банка (у 2022 р. – 71 банк), з яких 27 банків з іноземним капіталом, у тому числі 19 – зі 100 % іноземним капіталом. Таким чином, частка банків з іноземним капіталом становила 42,9 %, у тому числі зі 100 % іноземним капіталом – 30,2 %. За інформацією НБУ [2] проаналізуємо структурно-динамічні характеристики активів банківської системи України станом на початок 2023-2024 рр. (табл. 1).

Таблиця 1

Структурно-динамічні характеристики активів банків України

Вид активів	На 01.01.2023 р.		На 01.01.2024 р.		Зміна (+,-)		
	сума, млн. грн	у % до підсумку	сума, млн. грн	у % до підсумку	суми, млн. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5	6	7
Активи	2351678	×	2942806	×	+591128	×	+25,1
Загальні активи (не скориговані на резерви за активними операціями) – усього	2716794	100,0	3308621	100,0	+591827	-	+21,8
1. Готівкові кошти	74760	2,8	79758	2,4	+4998	-0,4	+6,7
2. Банківські метали	156	0,0	120	0,0	-36	-	-23,1
3. Кошти в НБУ	82485	3,0	213489	6,5	+131004	+3,5	у 2,6 р. б.
4. Кореспондентські рахунки, що відкриті в інших банках	315085	11,6	347749	10,5	+32664	-1,1	+10,4
5. Строкові вклади в інших банках та кредити, надані іншим банкам	51010	1,9	57439	1,7	+6429	-0,2	+12,6
6. Кредити, надані клієнтам	1036213	38,1	1024852	31,0	-11361	-7,1	-1,1
6.1. Кредити, надані органам державної влади	24809	0,9	18349	0,6	-6460	-0,3	-26,0
6.2. Кредити, надані суб'єктам господарювання	801413	29,5	783864	23,7	-17549	-5,8	-2,2
6.3. Кредити, надані фізичним особам	209943	7,7	222590	6,7	+12647	-1,0	+6,0
6.4. Кредити, надані не-банківським фінансовим установам	48	0,0	49	0,0	+1	-	+2,1
7. Вкладення в цінні папери та довгострокові інвестиції	1022658	37,6	1466400	44,3	+443742	+6,7	+43,4
8. Резерви за активними операціями банків	369936	13,6	370600	11,2	+664	-2,4	+0,2
9. Інші активи	-235509	×	-251786	×	-16277	×	+6,9

Отже, у 2024 р. порівняно з 2023 р. (станом на 01.01) активи банків України збільшилися на 591128 млн. грн, що становить 25,1 %. Річний темп приросту активів перевищив макроекономічний показник рівня інфляції у 2023 р. (5,1 %), що свідчить про зростання реальної вартісної оцінки активів на 19,0 % ($1,251 \div 1,051 \times 100 - 100$).

Загальні активи (не скориговані на резерви за активними операціями) збільшилися на 591827 млн. грн, або 21,8 %. У складі загальних активів найбільше зросли вкладання в цінні папери та довгострокові інвестиції (на 443742 млн. грн, або 43,4 %), кошти в НБУ (на 131004 млн. грн, або в 2,6 раза), кореспондентські рахунки, що відкриті в інших банках (на 32664 млн. грн, або 10,4 %) та готівкові кошти (на 4998 млн. грн, або 6,7 %). Разом із тим зменшилися банківські метали (на 36 млн. грн, або 23,1 %) та в цілому кредити, надані клієнтам (11661 млн. грн, або 1,1 %). У складі кредитів, наданих клієнтам, скоротилися кредити, надані органам державної влади (на 6460 млн. грн, або 26,0 %) та суб'єктам господарювання (на 17549 млн. грн, або 2,2 %). Водночас збільшилися кредити, надані фізичним особам (на 12647 млн. грн, або 6,0 %).

Зазначена динаміка видів активів мала вплив на структурні зрушення. Так, частка вкладень в цінні папери та довгострокові інвестиції в активах підвищилася з 37,6 до 44,3 %, а частка кредитів, наданих клієнтам – знизилася з 38,1 до 31,0 %. Отже, якщо станом на 01.01.2023 р. серед пасивів переважали кредити, надані клієнтам (а саме суб'єктам господарювання), то станом на 01.01.2024 р. – вкладанні в цінні папери та довгострокові інвестиції. Звертає на себе увагу також підвищення частки коштів в НБУ з 3,0 до 6,6 %.

Підбиваючи підсумки зазначимо, що головним чинником збільшення активів у банківській системі України упродовж 2023 р. було зростання вкладень в цінні папери та довгострокові інвестиції, а зменшення кредитів, наданих клієнтам, пояснюється насамперед скороченням кредитів суб'єктам господарювання.

Список використаних джерел:

1. Соколова Х. О., Волкова В. В. Активи та пасиви банків України: сучасний стан та фактори впливу. Економіка і організація управління. 2018. № 4 (32). С. 65-74.

2. Основні показники діяльності банків України.

URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 18.04.2024).

УДК 336.72

В. Д. Чумак, к. е. н., доцент

Л. В. Бражник, к. е. н., доцент

Полтавський державний аграрний університет

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий стан суб'єкта господарювання у значній мірі залежить від складу та структури дебіторської заборгованості, тому ефективне управління поточними боргами є одним із важливих напрямків фінансової діяльності підприємства. Якщо питома вага дебіторської заборгованості у структурі оборотних активів підприємства є суттєвою, то існує потреба керувати нею. Основна мета управління дебіторською заборгованістю полягає у визначенні оптимального її розміру та забезпеченні своєчасного повернення боргів за відвантаженою продукцією, виконані роботи, надані послуги.

До головних завдань управління дебіторською заборгованістю суб'єкта господарювання доцільно віднести: дослідження економічної сутності

СЕКЦІЯ ФАКУЛЬТЕТУ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

Л. Б. Воловик СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	140
Л. О. Дорогань-Писаренко, О. В. Єгорова, Л. О. Чіп ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ІДЕЙ СТАРТАП-ПРОЄКТІВ	141
В. І. Аранчій, О. В. Безкровний, Я. А. Дроботя КРИТТОГРАФІЧНИЙ ЗАХИСТ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ	143
Т. Є. Дугар, М. В. Єрмолаєва, С. В. Тютюнник ВТРАЧЕНІ ПЕРВИННІ ДОКУМЕНТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: АКТУАЛЬНІ ПОРАДИ БУХГАЛТЕРУ	145
Н. А. Канцедал, М. В. Єрмолаєва, О. В. Лега ПОДІЇ ПІСЛЯ ЗВІТНОЇ ДАТИ: ПОНЯТІЙНА БАЗА І ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ	148
О. М. Краснікова ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	151
О. В. Лега, Т. Б. Прийдак, Л. В. Яловега ДОГОВІРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ.....	153
Т. В. Мокієнко, Р. В. Ліпський АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	155
С. М. Приходько МІСЦЕВІ ВИБОРИ В УКРАЇНІ: ОПТИМАЛЬНА МОДЕЛЬ	157
А. І. Рудич КЛАСИФІКАЦІЯ УМОВ І ЧИННИКІВ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ	160
О. О. Томілін, Т. О. Багаліка ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК КООПЕРАТИВНИХ ВІДНОСИН У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	161
Ю. М. Тютюнник СТРУКТУРНО-ДИНАМІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АКТИВІВ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	163
В. Д. Чумак, Л. В. Бражник ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА	165
С. В. Шейко ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ «ВСЕЗАГАЛЬНОЇ КОНКРЕТНОСТІ» У ФІЛОСОФІЇ ВОЛЬТЕРА	168